

Siirtolaisuusinstituutin toimintakertomus vuodelta 1977

1. Hallinto ja toimisto

Siirtolaisuusinstituuttia ylläpitävään säätiöön kuuluvat valtiovallan edustajina ulkoasiain-, opetus- ja työvoimaministeriö, maamme kaikki korkeakoulut, Suomi-Seura r.y., Väestöliitto ja suuri joukko muita siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä ja järjestöjä. Yhteensä säätiössä on 26 jäsenjärjestöä, joista kaksi ruotsalaista (Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto ja Immigrant-Institutet).

Säätiön hallintoeliminä ovat valtuuskunta ja hallitus. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi v. 1977 prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajana kouluneuvos Jussi Saukkonen. Valtuuskunta kokoontui toimikautena kaksi kertaa. Vuosikokouksen (24.4.1977) jälkeen prof. Pertti Virtaranta kertoi diakuvin ja ääninäyttein amerikkansuomalaisten keskuuteen tekemistään tutkimusmatkoista. Valtuuskunnan syyskokouksessa 25.11.1977 hyväksyttiin säätiön toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1978. Myöskin instituutin kehittämisen ja henkilökuntasuunnitelma vuoteen 1985 hyväksyttiin. Valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin edelleen prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajaksi kouluneuvos Jussi Saukkonen. Seuraavien jäsenjärjestöjen ehdottamat muutokset valtuuskunnan jäseniksi hyväksyttiin: Väestöliiton varajäsenen maist. Aimo Pulkkinen tilalle toim.joht. Jouko Hulkko, työvoimaministeriön varsinaiseksi jäseneksi hyväksyttiin osastopäällikkö Heikki Salovaara ja varajäseneksi vs.tutkija Harri Kukkonen, Immigrant-institutetin varajäsenen Mila Iwanovin tilalle hyväksyttiin Annikki Nikula-Benito. Valtuuskunnan erovuoroiset jäsenet: toim.pääll. Anders Huldén, prof. Mauno Jokipii, fil.maist. Eero Numerla, prof. Jorma Pohjanpalo, prof. Terho Pulkkinen ja prof. Pertti Virtaranta valittiin

uudelleen seuraavaksi neljän vuoden jaksoksi. Edelleen hyväksyttiin jäsenjärjestöjen ehdottamat muutokset hallituksen jäsenyyksiin: Väestöliiton edustajaksi hallitukseen maist. Aimo Pulkkinen toim.joht. Jouko Hulkon tilalle ja työvoimaministeriön edustajaksi vt. neuvotteleva virkamies Karl-Johan (Juhani) Lönnroth erovuorossa olleen toimistopäällikkö Holger Quickin tilalle. Hallituksen muut erovuoroiset jäsenet toimistopäällikkö Anders Huldén, ap.os.pääll. Pirkko Mela ja varatuomari Jukka Mikkola valittiin uudelleen.

Siirtolaisuusinstituutin hallituksen puheenjohtajana toimi kuluneena toimikautena prof. Vilho Niitemaa ja varapuheenjohtajana ap.os.pääll. Pirkko Mela. Hallitus kokoontui viisi kertaa.

Siirtolaisuusinstituutin vakainainen henkilökunta:

Johtaja Olavi Koivukangas, Ph.D.

Toimistosihteri Maija-Liisa Kalhama, HuK

Toimistoapulainen Seija Albrecht, yomerk., 1.5. 1977 alkaen

sekä virastotyöntekijät:

Dipl.kielenkäänt. Pirkko Hiipakka

VTM Arja Munter

VTM Simo Toivonen

lisäksi muuta aputyövoimaa (valokuvaaja, kielenkääntäjä ym.) on käytetty tarpeen mukaan.

2. Varsinainen toiminta

2.1. Informaatio- ja julkaisu-toiminta

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee kolmea kirjasarjaa: A-sarja ilmestyy suomeksi, B-sarja ruotsiksi ja C-sarja englanniksi.

Vuoden 1977 aikana ilmestyivät seuraavat julkaisut:

- 1) **Siirtolaisuustutkimuksia A 5:**
Eva Jäykkä, Maija-Liisa Kalhama, (toim.), USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin 1976 esitelmät ja tuntisuunnitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2-3.6.1976. Vaasa 1977, s. 142.
- 2) **Siirtolaisuustutkimuksia A 6:**
Taru Sundstén, Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-39. Vaasa 1977, s. 103.
- 3) **Migrationsstudier B 2:**
Holger Wester, Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Yhteistyö Studia Historica Upsaliensia 93:n kanssa. Stockholm 1977, s. 221.

Lisäksi instituutti julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää aikakauskirjaa SIIRTO-LAISUUS – MIGRATION, joka sisältää artikkeleita, erilaista informaatiota ja kirjavarusteluja. Vuonna 1977 aikakauskirjassa julkaistiin 132 sivua.

Siirtolaisuusinstituutti on kuluneena toimikautena vastannut lukuisiin erilaisiin tiedusteluihin sekä kirjeitse että puhelimitse. Ennenkaikkea on avustettu tutkijoita ja opiskelijoita heidän kaivatessaan lähdeaineistoa muuttoliiketutkimuksilleen. Tässä on valmistumassa oleva bibliografia ollut suureksi avuksi. Lisäksi on avustettu lehdistöä, radiota ja televisiota siirtolaisuutta käsittelevissä asioissa.

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon pääasiassa vaihtosuhteina ja lahjoituksina kerääntynyt aineisto luetteloiitiin ja järjestetiin toimikauden aikana kehitetyn kirjastosysteemin mukaisesti, jonka laatimiseen saatiin apua kirjastonhoitaja Ilse Vähäkryliltä Turun yliopiston kirjastosta:

2.2. Dokumentointi

Siirtolaisuusinstituutin yhdessä Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliiton ja muiden yhteisöjen kanssa suunnittelemassa ruotsinsuomalaisien arkistoasiassa edettiin toimikauden aikana arkiston perustamiseen saakka. Ruotsinsuomalaisien Arkisto perustettiin Tukholmassa 16.4. 1977, ja sen johtokuntaan valittiin toht. Olavi Koivukangas Siirtolaisuusinstituutista (varajäsen toim.siht. Maija-Liisa Kalhama). Arkistonhoitajan palkkaamiseksi Suomesta käytiin neuvotteluja opetusministeriön kanssa ja Ruotsin puolella on neuvoteltu arkiston muun rahoituksen järjestämisestä Ruotsin valtion avustuksen turvin. Toimikauden loppupuolella Siirtolaisuusinstituutti lähetti ruotsinsuomalaisille järjestöille ja yhdistyksille ns. materiaali-tiedustelun, jolla pyritään kartoittamaan saatavilla oleva materiaali ja laatimaan sen varaan arkiston tuleva toimintasuunnitelma. Yhdysvalloissa, lähinnä Floridan suomalaisten keskuudessa Kalervo Mustonen haastatteli 55 siirtolaista. Haastatelluilta henkilöiltä saatu kirje- ym. asiakirja-aineisto on talletettu instituuttiin.

Siirtolaisuusinstituuttiin kerääntynyttä muuta arkistomateriaalia on luetteloitu ja arkistoitu toimikauden aikana laaditun arkistointisysteemin mukaisesti. Turun Maakunta-arkistonhoitaja Taina Vartiainen on ollut asiantuntijana ja avustajana arkistointisysteemiä luotaessa.

2.3 Tutkimustoiminta

1. Maassamuuttoprojekti

Valtuuskunnan vuosikokous (22.4.1977) suositteli v. 1975 Turussa pidetyssä maassamuuttoa käsitelleessä Muuttoliikesymposiumissa esille tulleitten tiedontarpeitten tutkimista ja muiden jatkotoimenpiteiden käyntiinsaattamista. Tässä tarkoituksessa instituutin hallitus asetti toimikunnan valmistelemaan maassamuuton seuranta- ja tutkimusprojektiä. Toimikuntaan valittiin: seutukaavaohjaja Raimo Narjus, puheenjohtaja, prof. Vilho Niitemaa, prof. Uuno Varjo, dos. Veijo Saloheimo, vt.prof. Olli

Kultalahti, koordinaattori Pekka Huuhtanen, tutkija Pekka Myrskylä sekä Siirtolaisuusinstituutin toimistosta Olavi Koivukangas, Maija-Liisa Kalhama ja Arja Munter. Toimikunta on toimikauden aikana suorittanut tiedontarpeen kartoituksen, laatinut alustavan maassamuuttoprojektin toimintasuunnitelman sekä suunnitellut maassamuuton tutkijoiden seminaaria, joka järjestetään keväällä 1978 Turussa.

2. Suomen Ruotsin-siirtolaisuuden projekti

Samassa vuosikokouksessa valtuuskunta antoi hallitukselle valtuudet nimetä toimikunnan suunnittelemaan ja kehittämään Ruotsin-siirtolaisuuden projektia. Toimikuntaan valittiin FL Altti Majava, FM Markku Peura (RSKL), FM Kjell Herbets (Åbo Akademi) sekä Siirtolaisuusinstituutin toimistosta Olavi Koivukangas, Maija-Liisa Kalhama ja Arja Munter, toimikunnan vetäjänä toimii joht. Olavi Koivukangas ja

molempien projektien yhteisenä projektisihteerinä VTM Arja Munter. Noin 160 laitokselle tai yksityishenkilölle lähetetyn tutkimus- ja tiedontarvekyselyn pohjalta laadittiin molempien projektien alustava tiedontarpeen kartoitus. Ruotsin-siirtolaisuuden projektin lähtökohdaksi tulee muodostumaan toukokuussa 1978 Turussa järjestettävä Ruotsin-siirtolaisuuden seminaari, jossa kartoitetaan tutkimuskenttää. Tuleva tutkimustoiminta tulee suurelta osin perustumaan Ruotsinsuomalaisten Arkistoon kerättävän materiaalin varaan. Toisaalta tutkimuskentän kartoituksella tulee olemaan merkitystä Ruotsinsuomalaisten Arkiston materiaalin keruusuunnitelmia tehtäessä. Tutkimus "Ohi työväilyksen Ruotsiin muuttaneista", tekijänä VTM Arja Munter, tulee olemaan yksi tämän projektin tutkimuksista. Tutkimuksen rahoituksesta on neuvoteltu sekä Suomen että Ruotsin työvoimaministeriöitten kanssa.

Suomi Opiston opettajia Hancockista Michiganista vieraili Siirtolaisuusinstituutissa kesällä 1977.

2.4. Instituutin toimitilakysymys

Instituutin uudisrakennussuunnitelman e-teenpäinviemiseksi alettiin toimikauden aikana Turun kaupungilta saadun avustuksen turvin suunnitella uudisrakennuksen perustamissuunnitelmaa ja tehtiin siihen liittyvä instituutin pitkän tähtäyksen kehittämissuunnitelma ja henkilökuntasuunnitelma. Valtion nykyisen rahatilanteen huomioon ottaen todettiin kuitenkin, että olisi helpompaa ja nopeampaa saada instituutille toimitilat jo olemassa olevasta rakennuskannasta, josta Turun Kuurojenkoulun tilojen (Koskenniemenk. 4) havaittiin olevan tarkoitukseen sopivimmat. Tilat vapautuvat parin vuoden kuluttua, kun niissä nykyisin vuokralla oleva Turun Sairaanhoidon oppilaitos muuttaa uusiin tiloihin. Rakentamisen toimikunta jatkaa arkkitehti Raimo Narjuksen johdolla neuvotteluja asiasta mm. opetusministeriön ja Turun yliopiston kanssa.

2.5. Kansainvälinen yhteistyö

Siirtolaisuusinstituutissa on toimikauden aikana vierailut runsaat 20 ulkomaista henkilöä. Ruotsissa Växjössä toimivan Emigrantinstitutetin johtaja Ulf Bejbom kävi tutustumassa instituuttiin huhtikuussa. Suomi-Opistolta Hancockista kävi kesäkuussa 5 hengen ryhmä tutustumassa instituuttiin ja sen toimintaan. Nimenomaan kansainvälisen tutkimusyhteistyön kehittämisen kannalta koettiin tärkeäksi prof. Rudolf Vecolin (Immigration History Research Centerin johtaja, Minnesotan yliopistossa) sekä FT Edward W. Laineen (Public Archives of Canada, Ottawa) vierailut. FT Laine keräsi materiaalia "Kanadansuomalaisten Historian" tutkimustaan varten. Kanadansuomalaisen siirtolaisuuden seminaaria silmällä pitäen (suunniteltu pidettäväksi v. 1979) oli tärkeä myös maist. Paula Grönbergin vierailu Torontosta Multicultural History Society Archivistista. Toiminnan laajentamista Ruotsin suuntaan oli Holger Westerin väitöskirjan julkaiseminen yhteistyössä Uppsalan yliopiston kanssa.

Eräänä kansainvälisen toiminnan puolesta mainittakoon instituutin laajat vaihtosuhteet ympäri maailmaa. Suurin osa ulkosuomalaisen toimittamista lehdistä ja aikakauskirjoista tulee Siirtolaisuusinstituuttiin samoin erilaisten tutkimuslaitosten julkaisemat aikakausjulkaisut, jotka koskettelevat muutoliikkeitä. Myöskin julkaisuvaihtoa on tapahtunut huomattavassa määrin. Instituutin kirjastossa on lähes 1000 teosta, joista suurin osa saatu vaihtosuhteina ja lahjoituksina. Instituutilla on USA:ssa, Kanadassa, Australiassa, Uudessa Seelannissa, Norjassa ja Ruotsissa yhteyshenkilöt, jotka raportoivat ko. maan siirtolaisuudesta, valmistuneista tutkimuksista, kirjoittavat aikakauslehteen tai informoivat henkilöistä, jotka voisivat kirjoittaa.

Professori Rudolf Vecoli, Immigration History Research Centerin johtaja Minnesotan yliopistosta, kävi instituutissa kesäkuussa 1977 keskustelussa yhteistyöstä.

3. Loppulause

Kulunut toimikausi on ollut Siirtolaisuusinstituutille toiminnan vakiinnuttamisen kautta. Siirtolaisuusinstituutin tehtävä yhteistyöelimenä on selkiintynyt niin kotimaassa kuin ulkomailla. Kotimaassa harjoitetusta yhteistyöstä mainittakoon esim. Turun kaupunki, Siirtolaisasiain Neuvottelukunta (SAN), Suomi-Seura sekä Suomi-Amerikka Yhdistysten Liiton instituutille antama tuki ennenkaikkea Floridaan teh-

tyjen haastattelumatkojen järjestämisessä. Väestöliiton kanssa yhteistyössä on jatkettu muuttoliikkeitä käsittelevien lehtileikkeiden keräämistä.

Yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa yhteistyötä on esiintynyt ennenkaikkea tutkimuksessa. Tämä tutkimusyhteistyö tulee tulevaisuudessa lisääntymään instituutin maassamuuttoprojektin ja Ruotsin-siirtolaisuuden projektin puitteissa.

Activities of the Migration Institute in 1977

Represented on the foundation maintaining the Migration Institute are the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Education and the Ministry of Labor, on behalf of the Government, in addition to which the membership includes representatives of all the institutions of higher education, Suomi Society, the Population League and a large number of other associations and organizations interested in matters pertaining to emigration. In all, the foundation has representatives from 26 different organizations, two of them based in Sweden (the Central Federation of Finnish Societies in Sweden and the Immigrant-Institutet).

The administrative bodies in charge of the affairs of the foundation are the Council and the Board of Directors. The chairman of the Council in 1977 was Professor Jorma Pohjanpalo and the vice chairman, Mr. Jussi Saukkonen. The Council met twice during its term in office. The chairman of the Board of Directors was Professor Vilho Niitemaa and the vice chairman Ms Pirkko Mela. The Board of Directors was convened five times.

Publishing activity has a central place in the work of the institute. The following publications appeared in 1977:

1) Migration Studies A 5 (in Finnish):

Eva Jäykkä, Maija-Liisa Kalhama, editors: Papers read at the U.S.A. Bicentennial Seminar, 1976, and hourly plans (for teachers). Ruissalo Congress Hotel, Turku 2-3 VI 1976. Vaasa 1977, pp. 142.

2) Migration Studies A 6 (in Finnish with English summary):

Taru Sundsten: The Finnish-American Workers Theater and Dramaliterature 1900-39. Vaasa 1977, pp. 103.

3) Migration Studies B 2 (in Swedish with English summary):

Holger Wester: New Light on Migratory Movements A Study on the Migratory Spread from Petalax Parish in East Bothnia. In collaboration with Studia Historica Upsaliensia 93. Stockholm 1977, pp. 221.

In addition, the Migration Institute publishes a quarterly, SIIRTOLAISUUS – MIGRATION, which contains articles dealing with migration, various items of information and book reviews.

Documentation is an important activity of the institute.

The collection and cataloguing of material to be included in the bibliography on Finnish emigration and internal migratory movements were continued during the period of activity. The institute also participated actively in the establishment of the Swedish-Finnish Archives in Stockholm 16 IV 1977. Interviews were conducted among old Finnish emigrants in Florida, and material consisting of letters and other papers was taken into safekeeping by the institute. Research work was done, mainly on internal migratory movements and emigration to Sweden. The immigration division prepared a tabulation of the research and information need and laid plans for a seminar of immigration researchers. The project involving emigration to Sweden made preparations for the seminar on emigration to Sweden scheduled to be held in the spring of 1978.

The Migration Institute received a large number of foreign visitors during the period of this report. As one aspect of its international activity, mention should be made of the institute's extensive exchange relations in various parts of the globe.

The past year has signified a period of consolidating the activities of the Migration Institute. The task of the institute as an agency of collaboration has become clarified both at home and abroad. Collaboration with universities and other institutions of higher learning has taken place mainly in the research sector. It is hoped that this collaboration will increase in the future, primarily on the part of the immigration division and the project concerning emigration to Sweden from Finland.